

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Теодор Божидаров Стойчев

член на жури в конкурс за присъждане на научна степен доктор по 2.4

Религия и теология/ Религиозна педагогика

за дисертационния труд на Лауренциу-Йоан Ягару

на тема „РАЗВИТИЕ НА РЕЛИГИОЗНОТО ОБРАЗОВАНИЕ В
РУМЪНИЯ ОТ КОМУНИСТИЧЕСКИЯ ПЕРИОД ДО ДНЕС“

Богословски факултет на СУ „Св. Климент Охридски“

Предложената тема е от интерес за нашата наука, защото представя опита на друга православна църква в утвърждаване на християнската вяра. Освен това тя има исторически сходна с нашата съдба, визирам комунистическия период, което ще ни помогне синхронно да погледнем на събитията и да извлечем нужните за нас ползи.

Трудът е добре структуриран. Състои се от увод, три основни глави, заключение и използвана литература.

Уводът отговаря на научните критерии. Лауренциу-Йоан Ягару поставя от своя гледна точка актуалността на проблема, като прави кратък преглед на ранните свидетелства на религиозното образование в Румъния. Явно той се стреми чрез своето изследване към диалог между религиозното и светското образование в страната, за да се развие, както сам пише, образователен процес, насочен към възпитанието и изграждането на вътрешния живот на човека с оглед на неговото духовно израстване. Освен това той се опитва да се разграничи от подобни на неговото изследвания като разглежда ситуацията от изследвания период „едновременно исторически и религиозно-педагогически и то от перспективата на богословската парадигма“.

Глава първа: Образование и религиозност в Румъния по време на комунистическия режим

Очаквано докторантът описва тежкото положение на църквата в Румъния през този период, което се изразява в поставянето ѝ извън закона, конфискация на имущества, арести и т.н. Изложението тематично обвързва образованието и политическата ситуация през периода. Въпреки че темите се обуславят, мисля, че щеше да бъде по-добре да се застъпи повече въпроса за съдържанието на религиозното обучение и неговото прокарване сред народа. В цялото изследване поне на мене ми липсва информацията как именно е протичала пряката работа с хората. Напротив то е повече историческо, отколкото богословски ангажирано, въпреки поставената в увода заявка. Ползена е информацията за активната и принципна дейност на определени митрополити. Дали обаче тяхната роля е решаващият фактор след времето на комунистическия период да има толкова много хора, които следват църквата, е въпрос, който мисля, че остава открит. По-скоро според Лауренциу-Йоан Ягару процесите, които протичат между военното време и периода на комунистическото управление, са довели до особеното място на църквата в живота на хората след времето на комунизма.

Глава втора: Религиозното образование в Румъния след 1989 г. Религиозен плурализъм

През този период основната цел на румънската образователна система е чрез специфични методи да допринесе за поддържането на националната идентичност в контекста на европейските ценности. Докторантът подчертава изключителното одобрение, което Църквата среща в обществото. Румънският народ е представен като един от най-религиозните в Европа. Тук отново искам да спомена липсата на по-

зъдълбочено анализиране на процесите довели до тези резултати. Едва ли религиозния феномен в Румъния може се сведе единствено до навлизането на религията като предмет в образователната система.

Информацията за богословската образователна система на трите основни вероизповедания православие, католицизъм и протестантство е полезна, тъй като има сравнителен характер и позволява да се проследят различните методологични похвати. Представено е главно съдържанието в учебните пособия, което не съм убеден, че е достатъчно, тъй като то маркира единствено познати отлики. Казано по-друг начин – отделено е според мене повече място на учебниците, отколкото на самата образователна стратегия.

Глава трета: Нагласи на младите хора към религиозното образование в румъния днес – проучване.

В тази глава докторантът страни от крайни идеализации, а търси обективност при определяне на реалното отношение между религиозността, принадлежността и реалната активност на човека.

В заключение бих казал, че работата е исторически изчерпателна и има повече обзорен характер. Както вече посочих, отсъства онзи аналитико-критичен подход, който би предало на изложението по-дискурсивна насоченост.

Въпреки кратките и добронамерено направени критични бележки считам, че изложението отговаря на критериите за придобиването на научната степен доктор. Затова давам положителна оценка на Лауренциу-Йоан Ягару.

28.05.23 г.

Доц. д-р Теодор Стойчев

